

7. Volnočasové aktivity

Následující kapitola hodnotí ty oblasti života mužů a žen, které v pozitivním smyslu naplňují jejich volný čas a za které bylo možné získat statistické údaje (nejen ze zdrojů ČSÚ). Bližší pozornost je věnována využívání internetu, návštěvnosti základních uměleckých škol a sportovním aktivitám.

Využívání informačních technologií

Zdrojem dat o využívání informačních technologií je **Výběrové šetření o informačních a komunikačních technologiích v domácnostech a jejich využívání jednotlivci (VŠIT)**, které ČSÚ provádí každoročně ve 2. čtvrtletí daného roku formou osobního interview, a to na výběrovém vzorku cca 10 tis. jednotlivců v celé ČR ve věku 16 a více let. Výsledky jsou pak dopočteny na celou populaci. Data za kraje (a pro srovnání s nimi i za ČR) jsou počítána jako tříletý klouzavý průměr, jelikož velikost výběrového souboru šetření VŠIT neumožňuje publikovat dostatečně reprezentativní údaje v členění podle krajů, tj. např. za rok 2017 je údaj v krajském členění vypočítán jako vážený aritmetický průměr z dat za roky 2016, 2017 a 2018.

Jednotlivci ve věku 16 a více let používající internet podle vybraných činností a pohlaví v roce 2017 (průměr let 2016–2018)

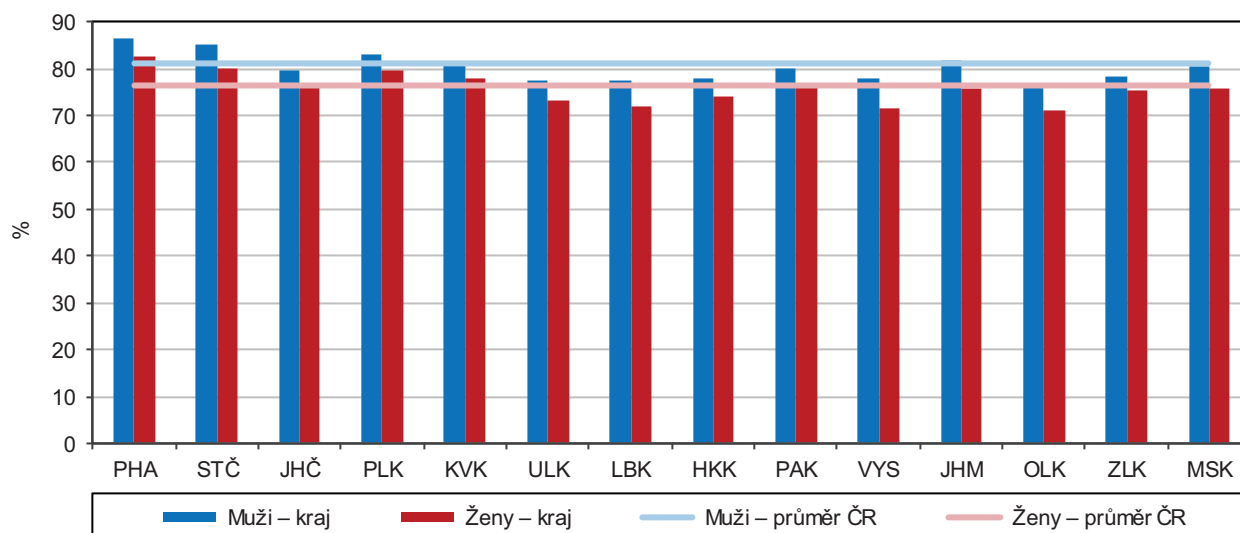
Zdroj: Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

	Celkem		Internet na mobilním telefonu		Internetové bankovníctví		Nakupování na internetu		Profil na sociálních sítích	
	kraj	ČR	kraj	ČR	kraj	ČR	kraj	ČR	kraj	ČR
Podíl z obyvatel ve věku 16 a více let (%)										
Celkem	78,3	78,7	43,4	50,0	58,6	52,3	53,5	49,6	43,1	45,6
muži	80,2	81,0	45,9	53,5	59,8	54,4	52,9	49,4	42,1	44,9
ženy	76,3	76,5	40,9	46,7	57,5	50,3	54,0	49,7	44,0	46,2
Pořadí Pardubického kraje v mezikrajském srovnání										
Celkem	6.	x	12.	x	1.	x	1.	x	9.	x
muži	7.	x	14.	x	2.	x	2.	x	9.	x
ženy	6.	x	11.	x	1.	x	2.	x	9.	x

Za **uživatele internetu** je považován jednatel, který použil internet alespoň jednou v posledních 3 měsících. Použití internetu pak představuje jakoukoliv aktivní činnost na internetu, např. prohlížení webových stránek, stahování souborů, používání e-mailu, z jakéhokoli místa (domácnost, škola, práce atd.), pro jakýkoliv účel (soukromý, pracovní atd.), a to jak na počítačích (i přenosných), tak na mobilních telefonech, digitálních televizích, herních konzolách atd.

Uživatelé internetu podle pohlaví a krajů v roce 2017 (tříletý průměr)

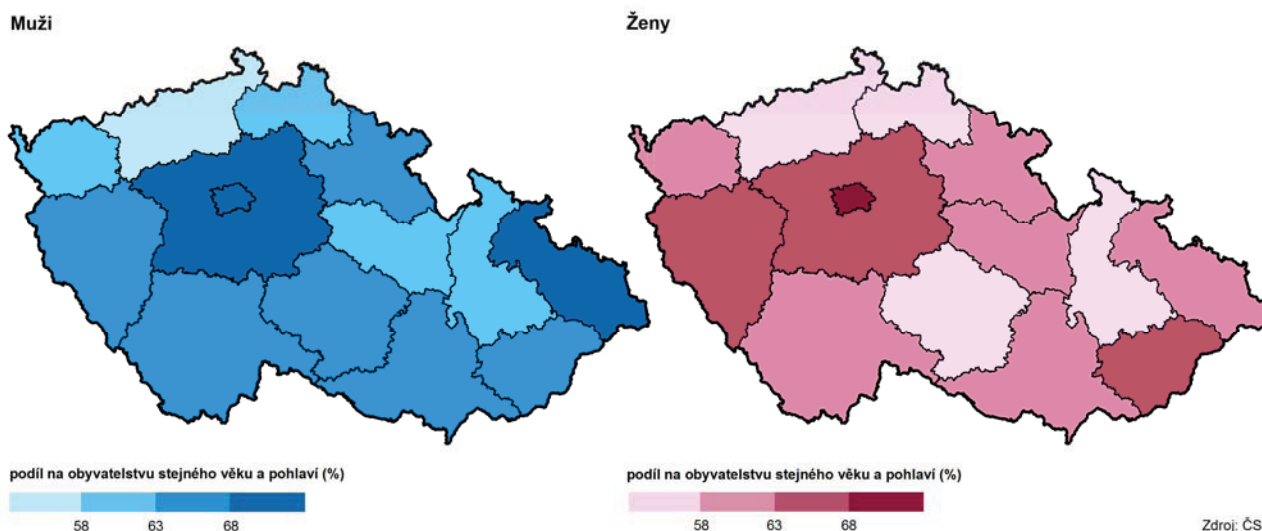
Zdroj: Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

V souvislosti s neustálým rozvojem informačních technologií se rozdíly v míře jejich využívání mezi kraji postupně snižují. V roce 2017 (vážený aritmetický průměr za rok 2016 až 2018) měly přístup k internetu tři čtvrtiny domácností v kraji a internet využívalo 78 % osob starších 16 let. Muži používají internet v průměru častěji než ženy. Podílem 80,2 % mužů **využívajících internet v posledních 3 měsících** v období zjišťování se Pardubický kraj v roce 2017 zařadil na 7. místo v mezikrajském srovnání, podíl 76,3 % uživatelů internetu mezi ženami staršími 16 let byl mezi kraji 6. nejvyšší – viz předchozí graf. Dlouhodobě nejvyšší zastoupení uživatelů internetu mezi muži i ženami zjišťujeme v Hlavním městě Praze, nejnižší pak v posledních letech v Olomouckém kraji.

Každodenní uživatelé internetu ve věku 16 a více let podle pohlaví a krajů v roce 2017

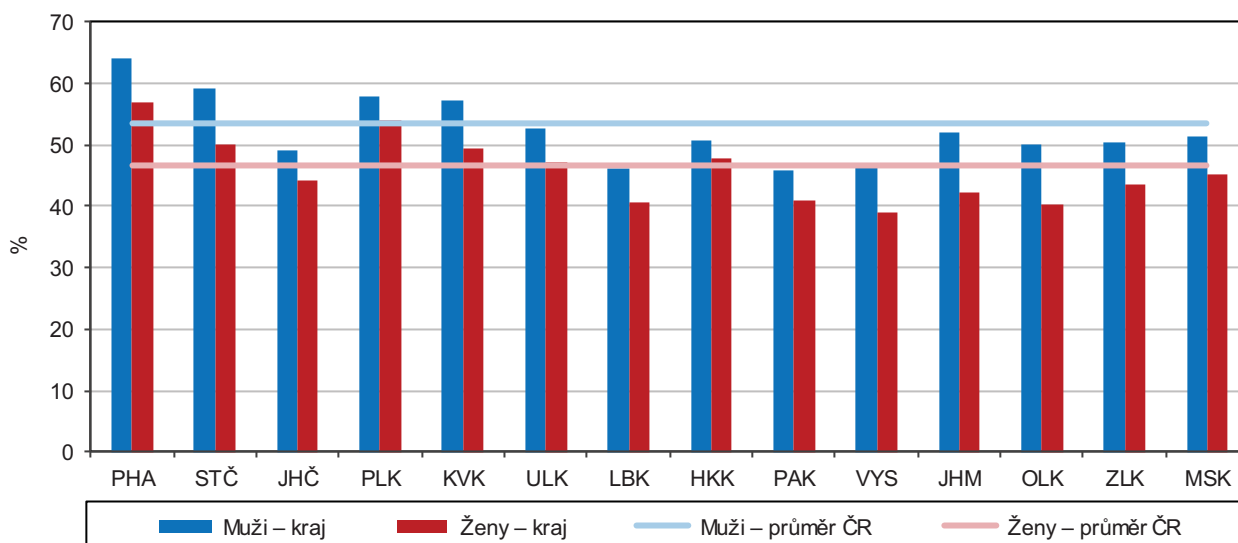
(průměr let 2016–2018)

Při bližším pohledu na skupinu **každodenních uživatelů internetu** (viz předchozí kartogram) zjišťujeme v kraji u mužů i žen horší postavení v mezikrajském srovnání oproti výše hodnoceným uživatelům. Podílem 61,7 % mezi muži se Pardubický kraj v roce 2017 řadil na předposlední příčku před Ústecký kraj a 59,6 % každodenních uživatelů internetu mezi ženami představovalo pátý nejnižší podíl mezi kraji. Maximálních hodnot bylo dosaženo u obou pohlaví opět v Praze, minimálních podílů pak nejen u mužů, ale i u žen v kraji Ústeckém. Nejvyšší převahu měli každodenní uživatelé internetu-muži nad ženami v roce 2017 v Kraji Vysočina (o 8,4 procentního bodu), nejnižší pak v Jihočeském kraji (o 0,7 p. b.). Pardubický kraj se rozdílem dvou procentních bodů řadil na 12. místo mezi kraji.

Uživatelé internetu na mobilním telefonu podle pohlaví a krajů v roce 2017 (třiletý průměr)

Zdroj: Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

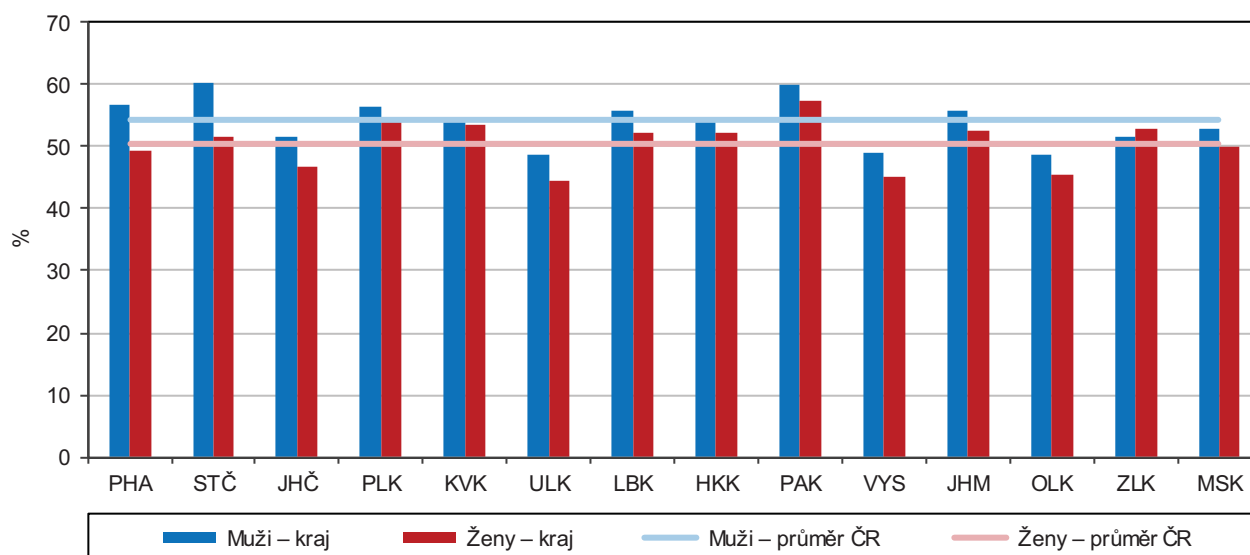

Stále častěji je **internet** využíván v **mobilním telefonu**, a to všemi generacemi, přesto patří podíly uživatelů internetu v mobilním telefonu v Pardubickém kraji k nejnižším v mezikrajském srovnání – viz předchozí graf. V roce 2017 využívalo internet v mobilním telefonu v kraji 45,9 % mužů, což je nejnižší podíl mezi kraji a 40,9 % žen a to je čtvrtý nejnižší podíl v mezikrajském srovnání s minimem v Kraji Vysočina. Maximální hodnoty u obou pohlaví opět patří Praze s 64 % mužů a téměř 57 % žen. Ve všech krajích využívají internet v mobilu častěji muži než ženy s nejvyšším rozdílem (o 9,8 procentního bodu) v Jihomoravském kraji a nejmenším rozdílem (o 2,9 p. b.) v Královéhradeckém kraji. Rozdíl podílu mužů oproti ženám o 5 p. b. řadí Pardubický kraj na 11. pozici mezi kraji.

Od roku 2015 je v kraji podíl osob 16letých a starších využívajících **internetové bankovníctví** nejvyšší v mezikrajském srovnání (hodnoceno v úhrnu za obě pohlaví). V roce 2017 využívalo v kraji internetové bankovníctví 59,8 % mužů (druhý nejvyšší podíl za Středočeským krajem) a 57,5 % žen (maximum mezi kraji). Ve všech krajích kromě Zlínského bylo v roce 2017 zastoupení mužů využívajících internetové bankovníctví vyšší než v případě žen (s nejvyšším rozdílem o 8,6 procentního bodu ve Středočeském kraji). Pardubický kraj se převahou mužů o 2,3 p. b. řadil spolu s Královéhradeckým krajem na 10. místo v mezikrajském srovnání.

Uživatelé internetového bankovníctví podle pohlaví a krajů v roce 2017 (tříletý průměr)

Zdroj: Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

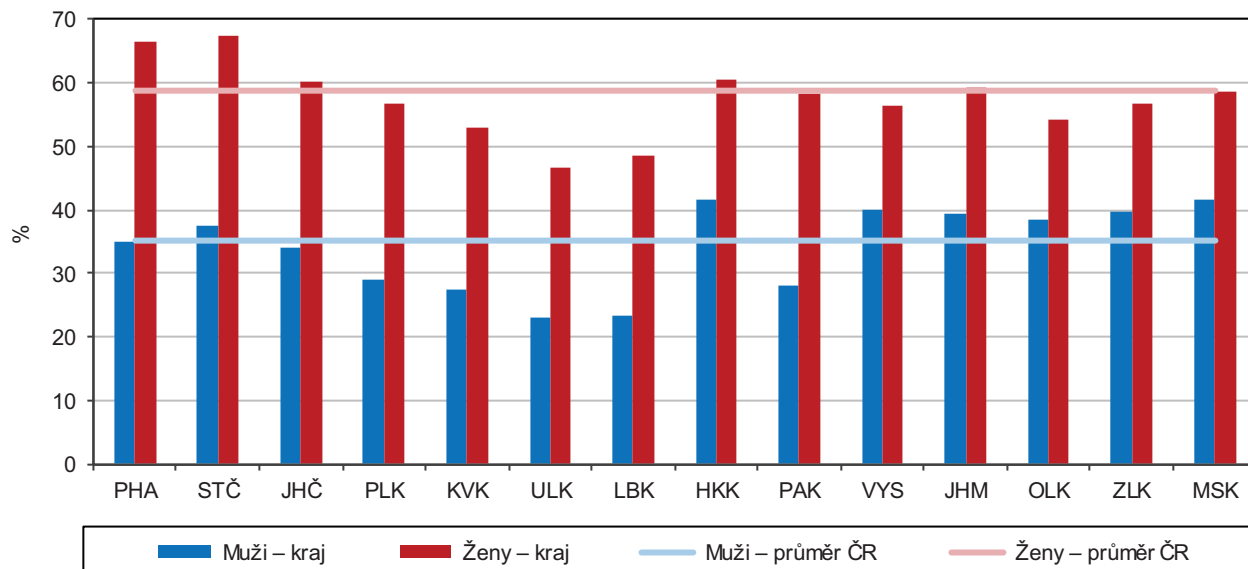
Rovněž podíl osob využívajících **internet k nakupování** patří v Pardubickém kraji k nejvyšším v mezikrajském srovnání. V roce 2017 se podílem 52,9 % nakupujících na internetu mezi muži a 54,0 % mezi ženami kraj řadil na druhou nejvyšší příčku (v případě mužů za Prahu a v případě žen za Jihočeský kraj). V polovině krajů (včetně Pardubického) zjišťujeme vyšší procento nakupujících na internetu mezi ženami než mezi muži (v Pardubickém kraji o 1,1 procentního bodu při celorepublikové převaze žen o 0,3 p. b.).

Nadprůměrné zastoupení mají v kraji logicky též osoby **vyhledávající na internetu informace o zboží a službách** – 71,1 % mužů v roce 2017 představuje 3. nejvyšší podíl mezi kraji a 70,7 % žen je 4. nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání. **Informace o cestování a ubytování** vyhledávají na internetu (s výjimkou Kraje Vysočina a Jihomoravského) častěji ženy. S podílem 42,3 % mužů 44,8 % žen se Pardubický kraj řadí na 9., resp. 11. místo mezi kraji (s maximem u mužů v Kraji Vysočina a u žen ve Středočeském kraji).

Doménou žen při práci s internetem je však především **vyhledávání informací o zdraví**. Jestliže v roce 2017 činil v kraji jejich podíl mezi 16letými a staršími ženami 58,2 %, mezi muži byl tento podíl pouze 28,2%. Zastoupení mužů vyhledávajících informace o zdraví v kraji bylo přitom v mezikrajském srovnání čtvrté nejnižší (s maximem v sousedním Královéhradeckém kraji) a podíl žen uprostřed žebříčku krajů (s maximální hodnotou v kraji Středočeském). Největší převahu mají ženy hledající informace o zdraví na internetu oproti mužům v Praze (o 31,7 procentního bodu) a v Pardubickém kraji (o 30,0 p. b.), nejmenší pak v kraji Olomouckém (o 15,8 p. b.).

Uživatelé internetu vyhledávající informace o zdraví podle pohlaví a krajů v roce 2017 (tříletý průměr)

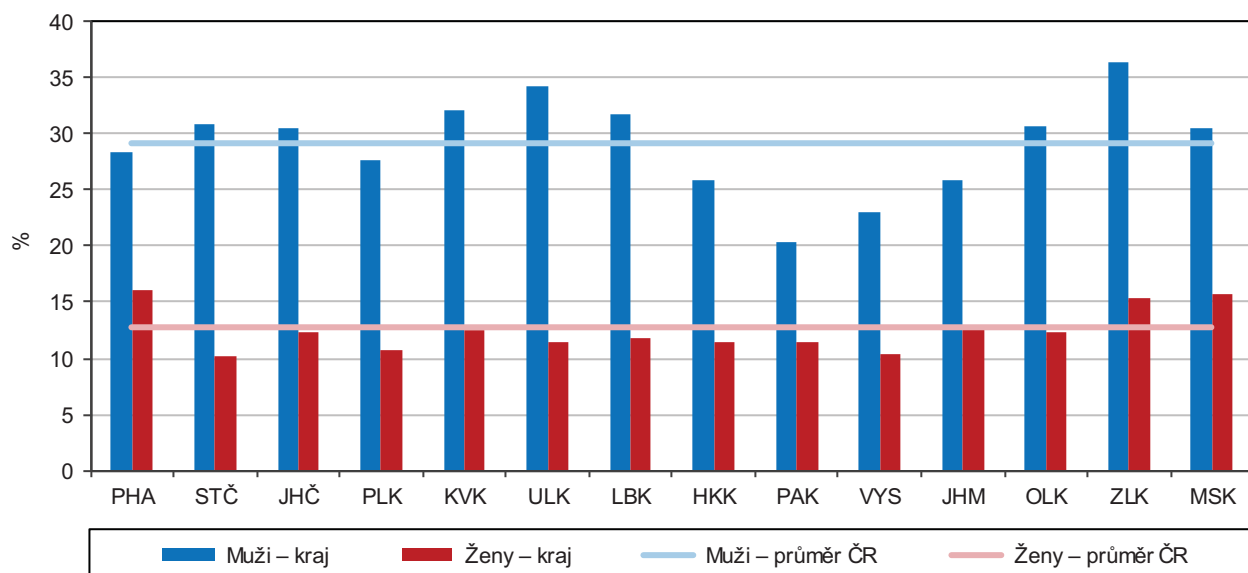
Zdroj: Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

Internetovému hraní her se naopak mnohem častěji věnují muži, což je patrné i z následujícího grafu. V Pardubickém kraji je však podíl mužů hrajících hry na internetu (20,3 % mezi osobami mužského pohlaví ve věku 16 a více let v roce 2017) v mezikrajském srovnání nejnižší a podíl žen (11,5 %) na žebříčku krajů devátý. K nejnižším patří zastoupení osob hrajících internetové hry v Pardubickém kraji dlouhodobě. Kraj se navíc vyznačuje nejmenším rozdílem v zastoupení hráčů mezi muži oproti ženám (o 8,8 procentních bodů v roce 2017 při maximálním rozdílu o 22,9 p. b. v Ústeckém kraji).

Uživatelé internetu hrající hry podle pohlaví a krajů v roce 2017 (tříletý průměr)

Zdroj: Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

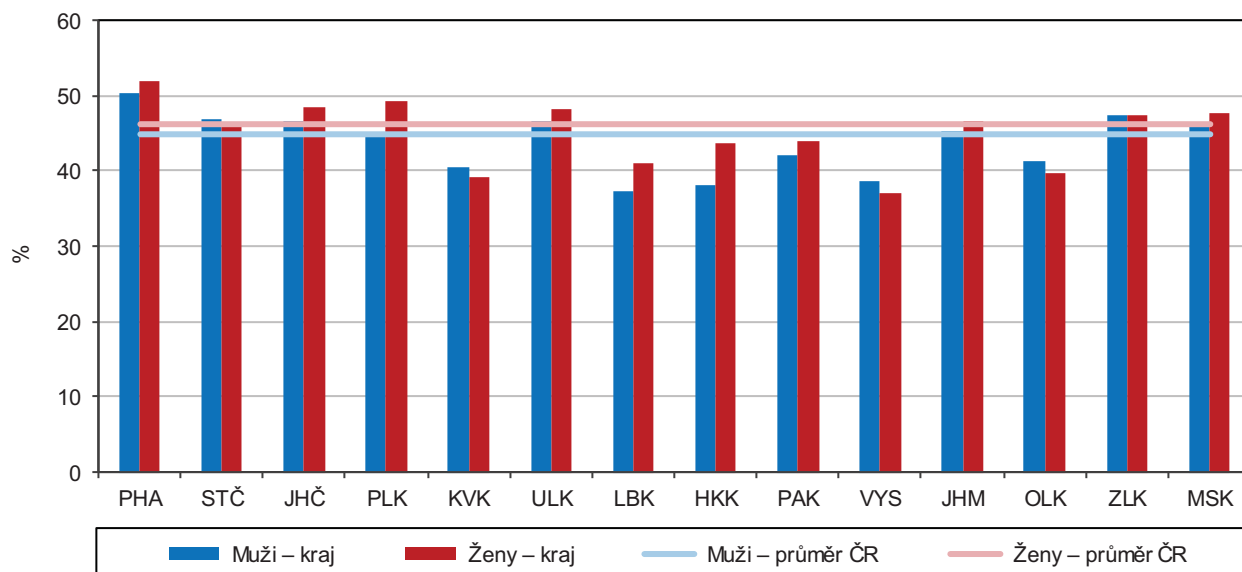

Sledování televize na internetu se v roce 2017 věnovali častěji muži než ženy v deseti krajích, v dalších třech krajích (Plzeňský, Karlovarský a Královéhradecký) tomu bylo naopak, pouze v Pardubickém kraji byl podíl mužů a žen (27,5 %) vyrovnán, přičemž u mužů šlo o šestý nejvyšší a u žen o třetí nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání.

Uživatelé internetu s profilem na sociálních sítích podle pohlaví a krajů v roce 2017 (tříletý průměr)

Zdroj: Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií

Podprůměrné zastoupení mají v kraji osoby **s profilem na sociálních sítích** (např. Facebook, Twitter či Instagram). Za uživatele sociálních sítí se přitom dle VŠIT považuje osoba, která se ke svému profilu v době zjišťování přihlásila alespoň jednou v posledních 3 měsících. Zastoupení mužů (42,1 %) i žen (44,0 %) bylo v kraji v roce 2017 na mezikrajském žebříčku deváté v pořadí při maximálních podílech mezi muži i ženami v Praze (jediný kraj s nadpolovičními podíly u obou pohlaví) a minimem u mužů v Libereckém kraji a u žen v Kraji Vysočina. Celkem v devíti krajích bylo v roce 2017 zastoupení žen s profilem na sociálních sítích vyšší než mezi muži (včetně kraje Pardubického).

Základní umělecké školy

Základní umělecké školy poskytují základy vzdělání v uměleckých oborech, přičemž mohou organizovat přípravné studium pro žáky od 5 let, základní studium I. stupně (7 roků) a II. stupně (4 roky) či studium pro dospělé (4 roky), které však není předmětem hodnocených statistik.

Mezi žáky ZUŠ dlouhodobě převažují dívky. **Podíl dívek na všech žácích ZUŠ** dosáhl v kraji maximální hodnoty (dle dostupných dat za posledních 20 let) v roce 2002/2003 (74,6 %), následoval postupný pokles až na nejnižší hodnotu v roce 2015/2016 (69,2 %) vystřídáný mírným růstem. Ve školním roce 2018/19 navštěvovalo 30 základních uměleckých škol v Pardubickém kraji 15,2 tis. žáků (nejvíce za posledních 20 let), z toho bylo 70,6 % dívek (podíl o 0,7 procentního bodu nad průměrem ČR a zároveň 6. nejvyšší hodnota mezi krají). Dlouhodobě nejvyšší zastoupení mají dívky mezi žáky ZUŠ v Libereckém kraji (72,3 % ve školním roce 2018/19), nejnižší pak v Hlavním městě Praze (66,5 %).

Základní umělecké školy

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Žáci celkem	14 432	14 478	14 715	14 724	14 895	15 134	15 149	15 225
z toho dívky (%)	70,5	70,6	69,7	69,5	69,2	70,0	70,1	70,6
Podíl dívek na žácích podle základních oborů (%)								
taneční	93,3	93,7	92,8	94,3	94,0	94,5	94,9	95,1
výtvarný	72,3	72,5	71,7	71,8	72,2	73,1	73,9	75,0
literárně-dramatický	69,6	67,8	68,2	67,0	65,1	71,9	73,0	72,7
hudební	64,3	64,5	63,7	63,4	63,1	63,4	63,3	63,5
Absolventi	966	985	1 042	1 052	963	951	1 033	.
z toho dívky (%)	75,5	73,3	74,8	70,6	72,5	72,5	72,5	.

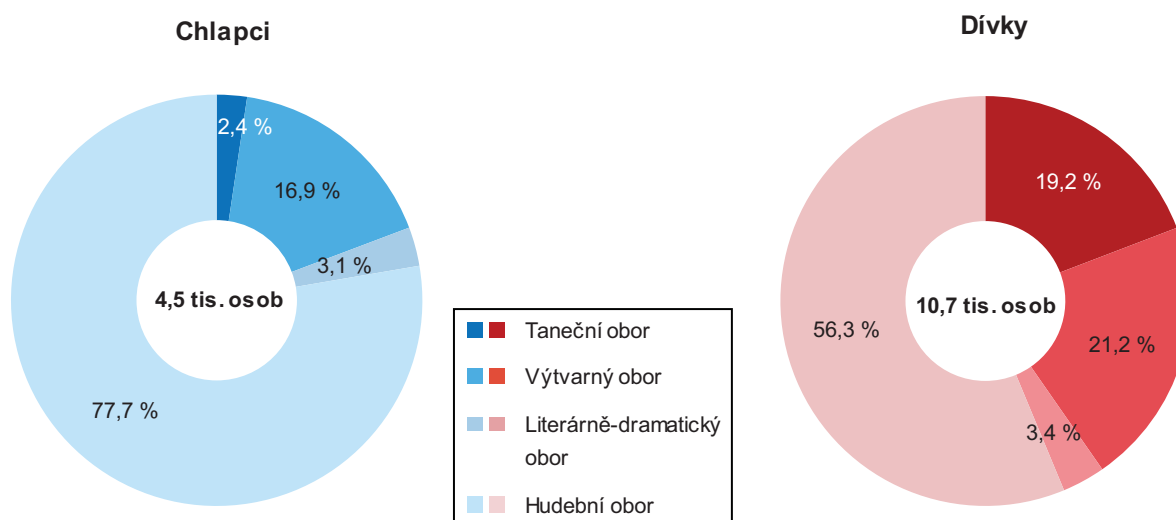
Celkový počet žáků ZUŠ od roku 2006 v kraji i celé ČR neustále roste. Zatímco počet chlapců navštěvujících ZUŠ v kraji dosáhl maxima za posledních dvacet let ve školním roce 2015/16 (4,6 tis.) a následoval mírný pokles (na 4,5 tis. do roku 2018/19), u dívek pokračoval růst i v letech následujících (na maximální počet 10,7 tis. v roce 2018/19).

V přepočtu na obyvatele se kraj počtem žáků ZUŠ dlouhodobě řadí na přední místa mezikrajského srovnání. Na tisíc chlapců ve věku 6 až 18 let připadalo ve školním roce 2018/19 v kraji 128 žáků ZUŠ (4. nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání), na tisíc dívek stejného věku pak 325 žaček ZUŠ (3. nejvyšší podíl mezi kraji). Nejvíce žáků ZUŠ v přepočtu na obyvatele připadá u obou pohlaví v krajích Zlínském a Karlovarském, nejméně pak v kraji Ústeckém.

Zřetelné rozdíly podle pohlaví jsou patrné ve struktuře žáků ZUŠ podle základních **vyučovaných oborů**. Zatímco mezi chlapci mají jednoznačnou převahu hudební obory (z více než tři čtvrtin), mezi děvčaty je skladba oborů pestřejší a častěji oproti chlapcům preferují zejména taneční obory (téměř pětina dívek a zároveň třetí nejvyšší podíl mezi kraji oproti 2,4 % chlapců) – viz následující graf. Za posledních dvacet let se mezi chlapci v kraji výrazně zvýšil podíl hudebních oborů (o 4,8 procentního bodu) a u dívek zastoupení oborů výtvarných (o 2,2 p. b.).

Žáci základních uměleckých škol podle pohlaví a základních oborů v Pardubickém kraji ve školním roce 2018/19

Pramen: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Oproti republikové struktuře zjišťujeme v posledních letech v kraji mezi chlapci navštěvujícími ZUŠ mírně nadprůměrné zastoupení tanečních oborů (o 0,3 procentního bodu v roce 2018/19) a výtvarných oborů (o 1,2 p. b.) a mezi dívkami zejména převahu tanečních oborů (o 4,4 p. b. v roce 2018/19). Naopak podíl literárně-dramatických oborů je mezi chlapci v mezikrajském srovnání v posledních dvou letech nejnižší, k nejnižším mezi kraji patří i zastoupení hudebních oborů mezi dívkami.

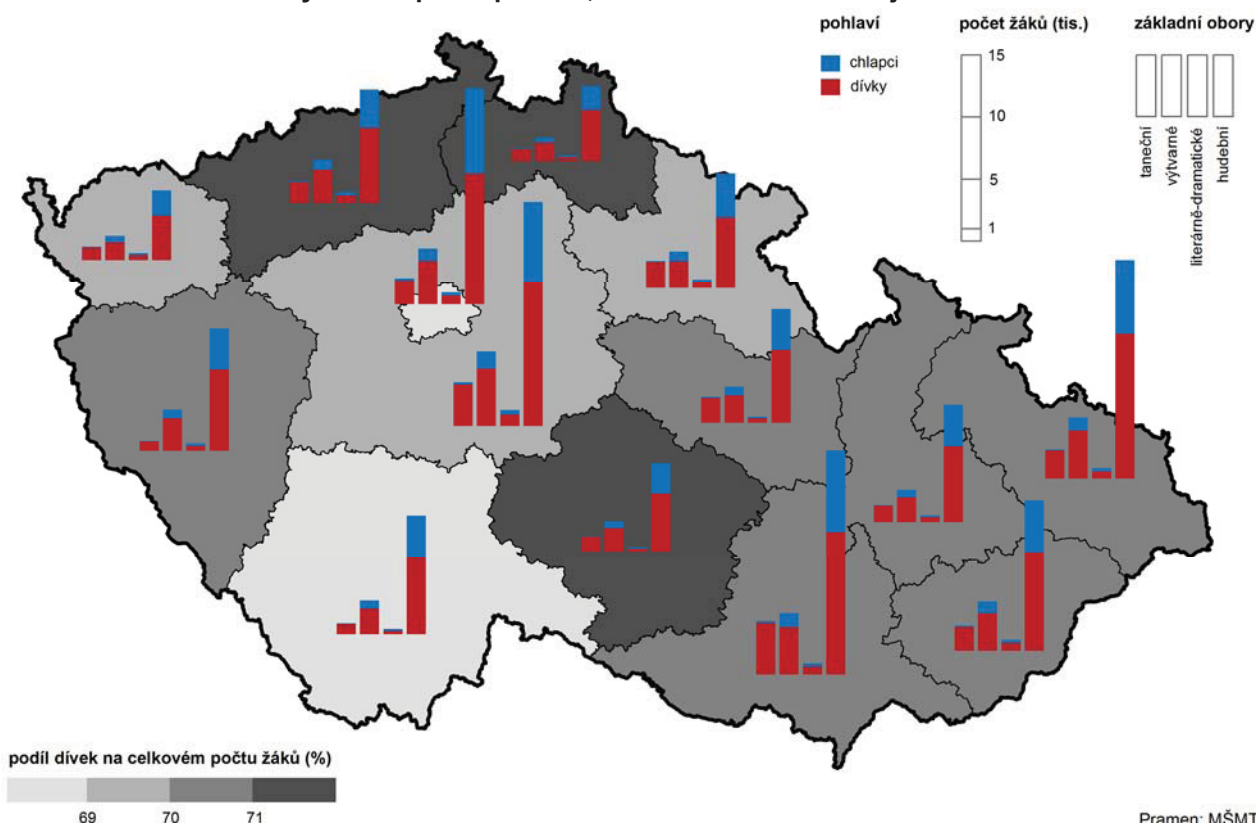
Většinu žáků **hudebních oborů** (94 % v kraji ve školním roce 2018/19) představují žáci s individuální či skupinovou výukou, zbývajících část pak tvoří žáci s výukou kolektivní. Zastoupení zájemců o kolektivní hudební výuku je dlouhodobě mírně vyšší mezi dívkami, a to nejen v Pardubickém kraji.

Podíl dívek mezi **absolventy ZUŠ** v kraji dlouhodobě převažuje nad jejich zastoupením mezi žáky. V posledních třech letech se dívky na všech absolventech ZUŠ v kraji podílely 72,5 %, což byla ve školním roce 2017/18 osmá nejvyšší hodnota v mezikrajském srovnání při maximu 77,4 % v Libereckém kraji a minimu 65,0 % v Hlavním městě Praze.

Žáci základních uměleckých škol podle pohlaví, základních oborů a krajů ve školním roce 2018/19

Z celkového počtu 657 interních i 63 externích učitelů na ZUŠ (fyzické osoby nepřepočtené na plné úvazky) v kraji ve školním roce 2018/19 bylo téměř 67 % žen. V obou případech jde o jeden z nejvyšších podílů mezi kraji.

Sport

Zatímco rozvíjení uměleckých aktivit (viz předchozí podkapitola věnovaná základním uměleckým školám) je doménou především dívek, sportovním aktivitám se věnují častěji osoby mužského pohlaví, a to napříč věkovým spektrem. Pro hodnocení zapojení mužů a žen do sportovních aktivit využíváme dostupné statistiky České unie sportu (ČUS), která vznikla v roce 2013 transformací z původního Českého svazu tělesné výchovy (ČSTV). V ČUS jsou dobrovolně sdruženy národní sportovní svazy, sportovní kluby a tělovýchovné jednoty. Je třeba brát v úvahu, že hodnocená data nemohou plně obsáhnout veškeré provozované sportovní aktivity.

Členskou základnu ČUS ke konci roku 2018 v ČR tvořilo 1,1 mil. osob, z toho bylo 28,6 % žen. Zastoupení žen mezi téměř 54 tisíci členy ČUS v Pardubickém kraji ke konci roku 2018 (28,1 %) bylo mírně pod průměrem ČR. Nejvíce byly ženy zapojené do sportovních aktivit vedených pod ČUS v Libereckém kraji (35 % ze všech členů v kraji) a Hlavním městě Praze, nejméně pak v kraji Středočeském (24 %) a Zlínském. Podíl žen mezi členy ČUS v posledních letech roste, od roku 2014 se v kraji i celé ČR zvýšil o 2 procentní body.

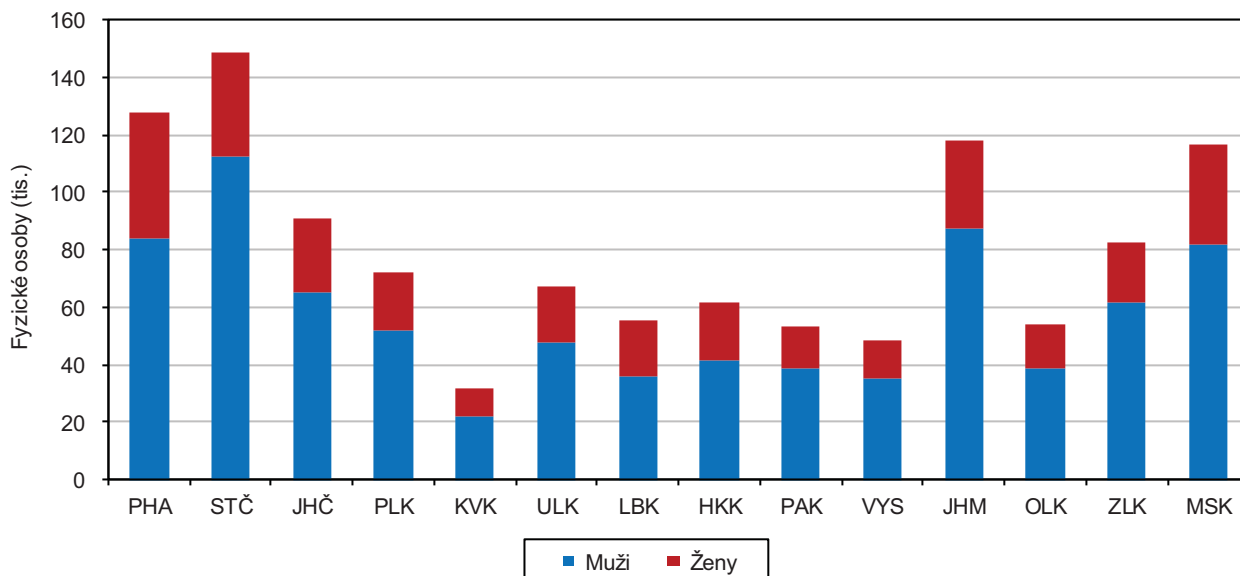
Členská základna České unie sportu podle okresních sdružení k 31. 12. 2018

Pramen: Česká unie sportu

	Členská základna		Podle věku					
	celkem	z toho ženy (%)	0–14 let (žáci)	z toho ženy (%)	15–18 let (dorostenci)	z toho ženy (%)	19 a více let (dospělí)	z toho ženy (%)
Pardubický kraj	53 468	28,1	13 314	34,2	5 377	28,2	34 777	25,7
Chrudim	10 315	22,9	1 930	28,0	928	25,8	7 457	21,2
Pardubice	17 553	31,2	5 320	36,9	1 998	32,6	10 235	28,0
Svitavy	11 203	28,1	2 927	37,6	1 052	26,0	7 224	24,6
Ústí nad Orlicí	14 397	27,9	3 137	30,5	1 399	25,2	9 861	27,4

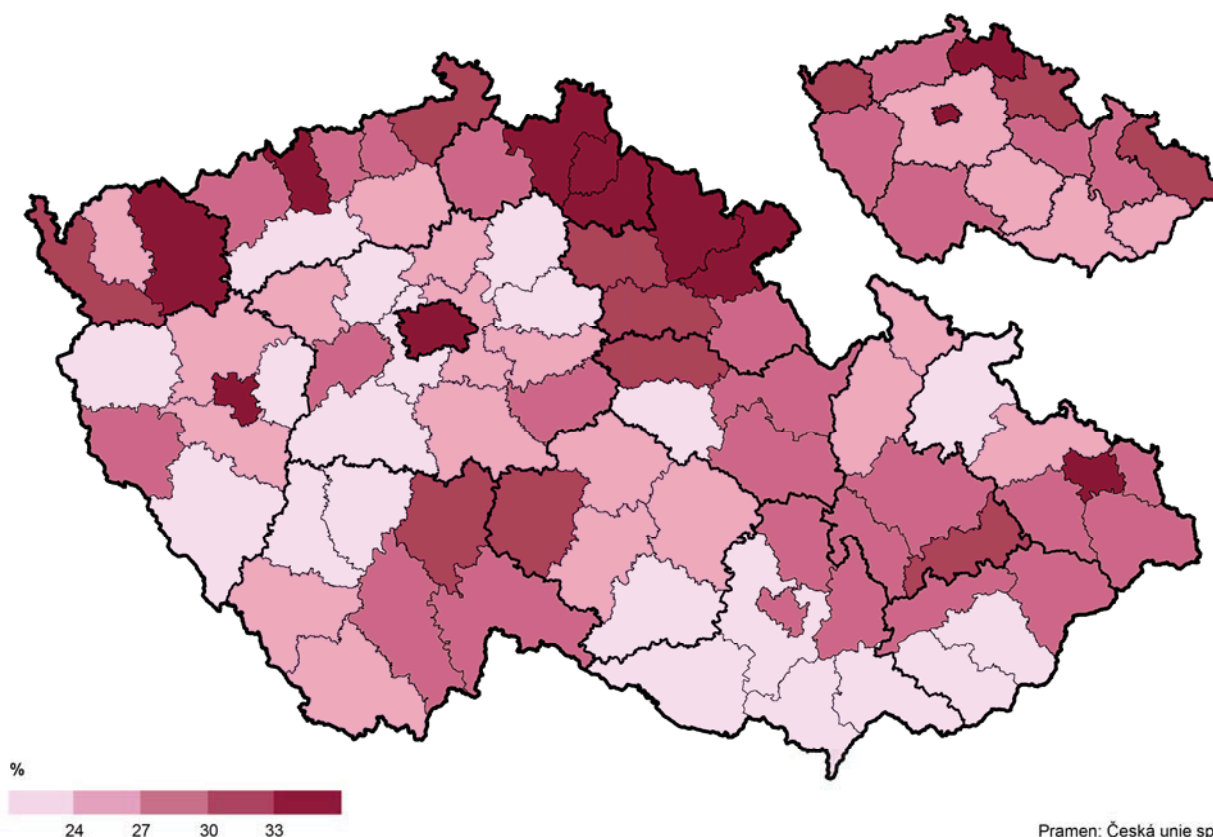
Členská základna České unie sportu podle pohlaví a krajů k 31. 12. 2018

Pramen: Česká unie sportu

Mezi všemi **okresy** ČR nacházíme nejvyšší (více než 35%) míru zapojení žen v rámci sportovních aktivit ČUS v okresech Jablonec nad Nisou, Ostrava-město, Most, Liberec a Trutnov, nejnižší (méně než pětinnový podíl) zjišťujeme naopak na Tachovsku, Kladensku, Nymbursku a Příbramsku. V rámci Pardubického kraje nacházíme nejvyšší podíl žen na členské základně ČUS v okrese Pardubice (31,2 % ke konci roku 2018, což je zároveň 16. nejvyšší hodnota mezi všemi 77 okresy ČR vč. Prahy). Nejméně jsou ženy zapojené do sportovních aktivit evidovaných pod ČUS v okrese Chrudim (22,9 % představuje 14. nejnižší hodnotu v meziokresním srovnání napříč celou ČR).

Podíl žen na členské základně České unie sportu podle okresů a krajů k 31. 12. 2018

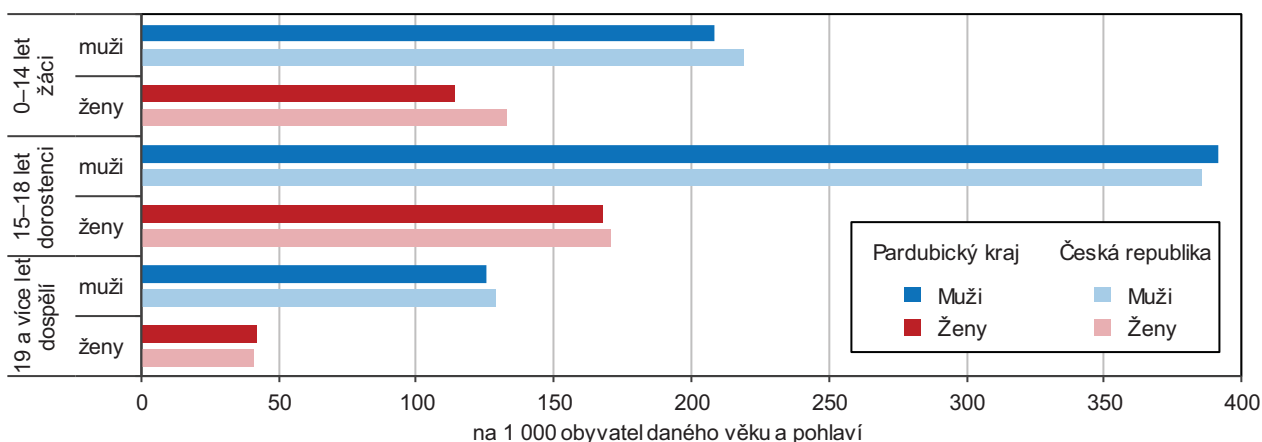

S rostoucím věkem se **podíl žen** provozujících sportovní aktivity (dle statistik ČUS) snižuje, což je patrné při srovnání základních tří věkových kategorií (žáci, dorostenci, dospělí), a to ve všech krajích. Jestliže mezi žáky mladšími 15 let byly dívky ke konci roku 2018 v Pardubickém kraji zastoupené 34 % (3. nejnižší podíl mezi kraji), mezi 15–18letými dorostenci činil tento podíl 28 % (rovněž 3. nejnižší) a mezi dospělými pouze necelých 26 % (6. nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání). Po přepočtu **na 1 000 obyvatel** daného pohlaví a věku (viz následující graf) však zjišťujeme nejvyšší míru zapojení mužů i žen do sportovních aktivit ČUS mezi dorostenci ve věku 15 až 18 let (v kraji u mužů s nadprůměrnými hodnotami oproti republikovému).

Členská základna České unie sportu podle věku a pohlaví v Pardubickém kraji a ČR k 31. 12. 2018

Pramen: Česká unie sportu

Zatímco ženami v kraji jsou dle ČUS nejčastěji vyhledávaná **sportovní odvětví** zaměřená na aerobic, jógu, softball, krasobruslení či taneční sporty (s více než 90% zastoupením žen), doménou mužů je americký fotbal, nohejbal, lední hokej, baseball, fotbal či futsal (na rozdíl od následujícího grafu hodnoceno napříč všemi sportovními odvětvími bez ohledu na celkový počet členů v odvětví). V úhrnu nejpočetnější členská základna ČUS je ve všech krajích tvořena oddíly zaměřenými na fotbal (30,1 % členů v kraji ke konci roku 2018, což je o 1,0 procentní bod pod průměrem ČR). Muži jsou přitom mezi fotbalisty v kraji i celé ČR zastoupeni 94,6 %. Nejvyšší podíl žen mezi sportovními odvětvími s více než 500 členy naopak zjišťujeme mezi volejbalisty (57 %).

Členská základna České unie sportu podle pohlaví, věku a sportovních odvětví k 31. 12. 2018

Pramen: Česká unie sportu

